

Sprawa C-35/21**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożonego zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem****Data wpływu:**

19 stycznia 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Wyrchowen kasacionen syd (Bułgaria)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

29 grudnia 2020 r.

Strona skarżąca w postępowaniu kasacyjnym:

„Konserwinwest” OOD

Strona pozwana w postępowaniu kasacyjnym:

„Bulkons Pyrwomaj” OOD

Przedmiot postępowania głównego

Spór w przedmiocie kwestii, czy dopuszczalna jest rejestracja oznaczenia geograficznego produktu rolnego lub środka spożywczego wyłącznie w trybie krajowego prawodawstwa danego państwa członkowskiego i korzystanie wyłącznie z krajowej ochrony cywilnoprawnej, bez uwzględnienia określonego w rozporządzeniu nr 1151/2012 reżimu ochrony prawnej na poziomie Unii.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Wykładnia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie [systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych], na podstawie art. 267 akapit pierwszy lit. b) i art. 267 akapit trzeci TFUE.

Pytanie prejudycjalne

Czy art. 9 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych dopuszcza istnienie – poza sytuacjami tymczasowej ochrony uregulowanymi w tym samym przepisie – krajowego systemu rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych produktów rolnych i środków spożywczych, objętych tym rozporządzeniem, i czy umożliwia państwom członkowskim stosowanie innych, równoległe obowiązujących przepisów na poziomie krajowym (podobnie jak w wypadku równoległego reżimu prawnego dotyczącego znaków towarowych), regulujących spory dotyczące popełnionych naruszeń prawa do takiego oznaczenia geograficznego między miejscowymi przedsiębiorcami, produkującymi i przerabiającymi produkty rolne i środki spożywcze objęte zakresem stosowania rozporządzenia nr 1151/2012 na terytorium państwa członkowskiego rejestracji oznaczenia geograficznego?

Powołane przepisy prawa Unii

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. 14.12.2012r., L 343, s. 1, zwane dalej „rozporządzeniem nr 1151/2012”), art. 2, 5, 9.

Przywołane orzecznictwo

Wyrok Trybunału z dnia 8 września 2009 r., Budějovický Budvar (C-478/07, ECLI:EU:C:2009:521, pkt 114–117).

Wyrok Trybunału z dnia 7 listopada 2000 r., Warsteiner Brauerei (C-312/98, ECLI:EU:C:2000:599, pkt 50).

Wyrok Trybunału z dnia 7 maja 1997 r., Jacques Pistre i in. (sprawy połączone C-321/94, C-322-/94, C-323/94 i C-324/94, ECLI:EU:C:1997:229, sentencja, pkt 1).

Powołane przepisy prawa krajowego

Zakon za markite i geografskite oznaczenija (ustawa o znakach towarowych i oznaczeniach geograficznych) [opubl., DW, nr 81 z dnia 14.9.1999 r., uchyl., zwana dalej „ZMGO (uchyl.)”], art. 51, 53, 57a, 76.

Przejściowe i końcowe przepisy ustawy o zmianie i uzupełnieniu Zakon za markite i geografskite oznaczenija (uchyl.) (opubl. DW, nr 61 z 2018 r., zwane dalej „PZR ZID ZMGO”), § 8.

Zakon za prilagane na Obszata organizacija na pazarite na zemedelski produkti na Ewropejskija Syjuz (ustawa o stosowaniu ogólnej organizacji rynków produktów rolnych Unii Europejskiej) (opubl. DW, nr 96 z dnia 28.11.2006 r., zwana dalej „ZPOOPZPES”), art. 1, 24, 25.

Zwięzłe przedstawienie okoliczności faktycznych i postępowania głównego

- 1 Decyzją prezesa urzędu patentowego Republiki Bułgarii z dnia 3 lipca 2013 r. spółkę „Bulkons Pyrwomaj” AD zarejestrowano w trybie ZMGO (uchyl.) jako użytkownika oznaczenia geograficznego „Ljutenica Pyrwomaj”, w odniesieniu do produktu zwanego „lutenica”. Spółka „Bulkons Pyrwomaj” OOD jest jedynym wpisanym użytkownikiem tego oznaczenia geograficznego, zgodnie z wydanym przez krajowy urząd patentowy świadectwem dotyczącym wpisanego użytkownika zarejestrowanego oznaczenia geograficznego.
- 2 Spółka „Konserwinwest” OOD zarejestrowała swoje krajowe znaki towarowe: złożony znak towarowy „K Konserwinwest Pyrwomajska Ljutenica” (zgłoszony w krajowym urzędzie patentowym w dniu 12 lutego 1999 r. dla towaru należącego do klasy 29 – lutenica), a także złożony znak towarowy „Pyrwomajska Ljutenica Ryczenica” (zgłoszony w dniu 15 maja 2003 r. i zarejestrowany w dniu 3 maja 2005 r.). W obydwu zarejestrowanych znakach towarowych elementy „pyrwomajska ljutenica, wszystkie napisy zapisane drobną czcionką” nie podlegają ochronie.
- 3 Na podstawie skargi spółki „Konserwinwest” OOD przeprowadzono postępowanie administracyjne w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji (z dnia 3 lipca 2013 r.) o rejestracji oznaczenia geograficznego „Ljutenica Pyrwomaj”. Strona skarżąca twierdzi, że prezes bułgarskiego urzędu patentowego nie jest właściwy do rejestracji oznaczenia geograficznego dla produktu rolnego lub środka spożywczego, objętych zakresem stosowania rozporządzenia nr 1151/2012, zgodnie z którym rejestracja oznaczenia geograficznego dla tych produktów rolnych jest możliwa wyłącznie na poziomie Unii Europejskiej, zgodnie z procedurą przewidzianą w rozporządzeniu, a nie w prawie krajowym.
- 4 W tym postępowaniu urząd patentowy i spółka „Bulkons Pyrwomaj” OOD kwestionują te żądania, podnosząc, że decyzja o rejestracji oznaczenia geograficznego „Ljutenica Pyrwomaj” jest ważnym aktem administracyjnym, a urząd patentowy Bułgarii ma właściwość do rejestracji oznaczenia geograficznego dla produktu rolnego lub środka spożywczego w trybie krajowym.
- 5 Wyrokiem z dnia 12 lipca 2017 r. Wyrchoven administratiwen syd (najwyższy sąd administracyjny) oddalił skargę spółki „Konserwinwest” OOD o stwierdzenie nieważności decyzji o rejestracji oznaczenia geograficznego zgłaszającej, przyjmując, że to właśnie prezes bułgarskiego urzędu patentowego jest właściwy do dokonania rejestracji oznaczenia geograficznego na poziomie krajowym, a rozporządzenie nr 1151/12 nie ma zastosowania w sporze, ponieważ strony nie dochodzą udzielenia ochrony na podstawie tego rozporządzenia.

- 6 Następnie spółka „Bulkons Pyrwomaj” OOD złożyła przed Sofijski gradski syd (sądem miejskim w Sofii) powództwo przeciwko spółce „Konserwinwest” OOD, w którym dochodzi sądowej ochrony cywilnoprawnej wspomnianego oznaczenia geograficznego w trybie krajowym. W szczególności spółka „Bulkons Pyrwomaj” OOD wysuwa następujące żądania: (i) stwierdzenia, że strona pozwana naruszyła prawa strony powodowej do zarejestrowanego oznaczenia geograficznego „Ljutenica Pyrwomaj”, poprzez wykorzystanie w działalności gospodarczej znaku towarowego „Pyrwomajska ljutenica”, „Domaszna edrosmljana” i „Pyrwomajska ljutenica Ryczenica” – w celu oznaczania produktu „ljutenica”, który jest identyczny z produktem, dla którego zarejestrowano oznaczenie geograficzne; (ii) nakazanie stronie pozwanej zaprzestania naruszenia; (iii) nakazanie zajęcia i zniszczenia produktów będących przedmiotem naruszenia, czego koszty powinna ponieść strona pozwana; (iv) zasądzenie na rzecz strony powodowej odszkodowania za wyrządzone szkody majątkowe i utracone korzyści za okres od dnia 1 listopada 2013 r. do dnia 30 września 2014 r.; (v) ogłoszenie sentencji wyroku sądu na rachunek strony pozwanej w dwóch dziennikach i w paśmie czasowym telewizji ogólnokrajowej.
- 7 Żądania te oddalił sąd pierwszej instancji, którego wyrok uchylił w dniu 28 lutego 2019 r. sąd drugiej instancji (Sofijski apelatiwen syd, sąd apelacyjny w Sofii), który uwzględnił w całości wysunięte żądania.
- 8 Spółka „Konserwinwest” OOD zaskarżyła wyrok sądu drugiej instancji przed Wyrchowen kasacionen syd (najwyższym sądem kasacyjnym), podnosząc niedopuszczalność wyroku sądu drugiej instancji. Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2020 r. Wyrchowen kasacionen syd dopuścił zaskarżenie kasacyjne w celu przeprowadzenia kontroli prawdopodobnej dopuszczalności wyroku sądu drugiej instancji. Poza tym Wyrchowen kasacionen syd stwierdził zasadność zawartego w skardze kasacyjnej wniosku o skierowanie odesłania prejudycjalnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przedmiocie wykładni rozporządzenia nr 1151/2012 i sformułował wskazane powyżej pytanie prejudycjalne. Według Wyrchowen kasacionen syd odpowiedź na zadane pytanie ma znaczenie dla oceny przez niego dopuszczalności wysuniętych żądań.

Zasadnicze argumenty stron w postępowaniu głównym

- 9 W postępowaniu w pierwszej instancji przed Sofijski gradski syd strona powodowa, spółka „Bulkons Pyrwomaj” OOD, podniosła, że jest jedynym użytkownikiem zarejestrowanego przez nią oznaczenia geograficznego „Ljutenica Pyrwomaj”. Ze względu na to, że strona pozwana nie była wpisana jako użytkownik tego oznaczenia geograficznego, naruszyła przepisy ZMGO (uchyl.), ponieważ oznaczała jako „Pyrwomajska ljutenica” produkowane przez nią produkty („Pyrwomajska ljutenica”, „Domaszna edrosmljana”, „Pyrwomajska ljutenica” i „Pyrwomajska ljutenica Ryczenica”). Strona powodowa twierdziła, że strona pozwana niezgodnie z prawem korzysta z zarejestrowanego przez nią oznaczenia geograficznego, wprowadzając w ten sposób konsumentów w błąd co

do prawdziwego pochodzenia produktu. Przedstawiła rozumienie, zgodnie z którym wysunięte żądania są dopuszczalne i zasadne, ponieważ ZMGO (uchyl.), rozporządzenie nr 1151/2012 i ZPOOPZPES regulują odmienne relacje, które nie wykluczają się wzajemnie ani nie konkurują ze sobą, w związku z czym te akty normatywne zapewniają równoległą ochronę różnych praw.

- 10 Strona pozwana, spółka „Konserwinvest” OOD, kwestionowała te żądania, podnosząc, że nie dopuściła się naruszenia, ponieważ wykonała przysługujące jej prawo do oznaczania swoich produktów zarejestrowanymi przez nią znakami towarowymi. Podnosiła ona jeszcze, że nie ma możliwości ochrony oznaczenia geograficznego w trybie i w sposób określony przez stronę powodową ze względu na bezpośrednie zastosowanie art. 14 rozporządzenia nr 1151/2012, mając na względzie zarejestrowane wcześniej znaki towarowe spółki „Konserwinvest” OOD. Spółka „Konserwinvest” OOD, strona pozwana, podniosła, że oznaczenie geograficzne jest zarejestrowane z naruszeniem ustawowych wymogów, ponieważ do rejestracji produktów rolnych i środków spożywczych, takich jak lutenica, bezpośrednie zastosowanie znajduje rozporządzenie nr 1151/2012 – wyłączające krajowy tryb rejestracji i, odpowiednio, ochrony oznaczeń geograficznych dla tych produktów.
- 11 Sofijski gradski syd oddalił wysunięte żądania jako bezzasadne. Ten sąd pierwszej instancji przyjął, że w ZMGO ustanowiono ogólny tryb rejestracji oznaczeń geograficznych. Według tego sądu w niniejszym wypadku chodzi o szczególny produkt (lutenicę), w odniesieniu do którego rozporządzenie nr 1151/2012 ma bezpośrednie zastosowanie. Rozporządzenie to wymaga rejestracji oznaczeń geograficznych dla produktów rolnych i środków spożywczych (w tym dla lutenicy) w Komisji Europejskiej, ponieważ ochrony prawnej na terytorium państw członkowskich (w tym również na terytorium Republiki Bułgarii) udziela się wyłącznie po rejestracji w europejskim rejestrze produktów rolnych i środków spożywczych oznaczonych chronionymi oznaczeniami geograficznymi. Rejestrację tę uwzględnia z urzędu urząd patentowy Republiki Bułgarii. Sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z art. 24 ust. 1 ZPOOPZPES ochrony prawnej dla produktów rolnych i środków spożywczych, objętych zakresem stosowania rozporządzenia nr 1151/2012, udziela się poprzez dokonanie wpisu w europejskim rejestrze rolnych środków spożywczych będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami. Co więcej, art. 25 ust. 1 pkt 1 tej ustawy zakazuje wykorzystania znaku towarowego, oznaczenia lub nazwy oznaczenia geograficznego produktu rolnego lub środka spożywczego, które nie są wpisane w europejskim rejestrze. Żądania zostały oddalone ze względu na brak czynnej legitymacji procesowej, wywiedziony z braku prawidłowej rejestracji oznaczenia geograficznego.
- 12 Sofijski apelatiwen syd uchylił wyrok Sofijski gradski syd i uwzględnił przedstawione żądania. Aby orzec w ten sposób, sąd drugiej instancji przyjął, że żądania te są dopuszczalne. Co do istoty przyjęto, że oznaczenie geograficzne strony skarżącej jest ważnie zarejestrowane i że ZMGO (uchyl.) (art. 75–77) reguluje ochronę cywilnoprawną zarejestrowanych w krajowym trybie oznaczeń

geograficznych, przy czym nie podzielił rozumienia przedstawionego przez sąd pierwszej instancji, jakoby rozporządzenie nr 1151/2012 wyłączało krajową ochronę prawną. Żądania uznano za zasadne, ponieważ strona pozwana nie jest wpisana jako użytkownik oznaczenia geograficznego w urzędzie patentowym Republiki Bułgarii, a miała ona taką możliwość proceduralną, w związku z czym doszło do naruszenia prawa strony powodowej do tak wpisanego oznaczenia geograficznego. Sąd drugiej instancji nie zgodził się z założeniem, że rozporządzenie nr 1151/2012 wyłącza krajową ochronę prawną. Podzielono stanowisko, zgodnie z którym wysunięte żądania są dopuszczalne i zasadne, ponieważ ZMGO (uchyl.), rozporządzenie nr 1151/2012 i ZPOOPZPES regulują odmienne relacje, które nie wykluczają się wzajemnie ani nie konkurują ze sobą, w związku z czym te akty normatywne zapewniają równoległą ochronę różnych praw.

- 13 W złożonej skardze kasacyjnej strona skarżąca w postępowaniu kasacyjnym (spółka „Konserwinvest OOD) podniosła niedopuszczalność żądań, wywodzoną z § 8 PZR ZID ZMGO (DW nr 61/2018r.) Zgodnie z tym przepisem właściciele praw do zarejestrowanych oznaczeń geograficznych produktów rolnych lub środków spożywczych, objętych zakresem stosowania rozporządzenia nr 1151/2012, nie mogą wysuwać żądań dotyczących naruszeń dokonanych do chwili wejścia w życie tej ustawy oraz nie wszczyna się postępowań administracyjnych dotyczących dokonanych przed wejściem w życie tej ustawy naruszeń praw do zarejestrowanych oznaczeń geograficznych produktów rolnych lub środków spożywczych, które są objęte zakresem stosowania rozporządzenia nr 1151/2012.
- 14 Co do istoty strona skarżąca w postępowaniu kasacyjnym twierdzi, że żądania te są również bezzasadne, mając na względzie bezpośrednie zastosowanie rozporządzenia nr 1151/2012 – wyłączające krajową ochronę wpisanego jedynie w trybie krajowym oznaczenia geograficznego.
- 15 W ten sposób zasadniczy spór między stronami sprowadza się do kwestii, czy oznaczenie geograficzne „Ljutenica Pyrwomaj” – zarejestrowane wyłącznie w krajowym trybie ZMGO (uchyl.) przed urzędem patentowym Republiki Bułgarii, w okresie obowiązywania rozporządzenia nr 1151/2012 – może korzystać z udzielonej w bułgarskim prawodawstwie ochrony cywilnoprawnej, gdy sporne naruszenie miało miejsce na terytorium Republiki Bułgarii, a podmiot dokonujący naruszenia jest przedsiębiorcą zarejestrowanym zgodnie z prawem bułgarskim. Innymi słowy, niezbędne jest dokonanie oceny, czy dopuszczalna jest rejestracja oznaczenia geograficznego produktu rolnego lub środka spożywczego (takiego jak lutenica) wyłącznie w danym państwie członkowskim zgodnie z jego prawodawstwem krajowym i jego ochrona jedynie w trybie określonym w prawie krajowym – poza określonym na poziomie Unii reżimem ochrony prawnej, przewidzianym w rozporządzeniu nr 1151/2012.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 16 Wyrchowen kasacionen syd przypomniał w pierwszej kolejności, że zgodnie z bułgarskim prawem krajowym oznaczenie geograficzne, w tym oznaczające produkty rolne i środki spożywcze, gdy zostało zarejestrowane prawidłowo przed właściwym organem, korzysta z krajowej ochrony, czyli z możliwości interwencji sądu zapobiegającej niedozwolonemu wykorzystaniu go przez inny podmiot prawa, niezależnie od jego przynależności krajowej. W ten sposób z jednej strony, w odniesieniu do konsumentów, oznaczenie geograficzne daje gwarancje wysokiej jakości i określa specyfikę produktu, a z drugiej strony – stoi na przeszkodzie pogorszeniu tej jakości w następstwie produkcji realizowanej przez niezarejestrowanych w tym trybie producentów tego produktu.
- 17 W dalszej kolejności Wyrchowen kasacionen syd przypomniał, że na poziomie Unii materia związana z zapewnianą ochroną prawną oznaczeń geograficznych, odnosząca się do produktów rolnych i środków spożywczych, była rozwijana jeszcze od chwili przyjęcia pierwszego wspólnotowego aktu prawnego – rozporządzenia Rady (EWG) nr 2081/92 z dnia 14 lipca 1992 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych – do chwili przyjęcia obowiązującego aktualnie rozporządzenia nr 1151/2012, uchylającego i zastępującego rozporządzenie (WE) nr 509/2006 i rozporządzenie (WE) nr 510/2006. Ten obowiązujący akt jest wyrazem rozwijającego się rozumienia sposobu ustanawiania reguł dotyczących jednolitej ochrony poprzez rejestrację oznaczeń geograficznych na poziomie Unii Europejskiej.
- 18 Rozwój tej podstawy normatywnej, odnoszącej się do uregulowania rejestracji oznaczeń geograficznych produktów rolnych i środków spożywczych, których jakość i unikalność jest związana z określonymi europejskimi regionami, prowadzi do wniosku (szczególnie przy uwzględnieniu art. 9 rozporządzenia nr 1151/2012 w związku z motywami 15 i 24 tego rozporządzenia), że krajowa rejestracja i ochrona prawna tych produktów jest wyłączona.
- 19 Według Wyrchowen kasacionen syd – niezależnie od tej istniejącej tendencji w rozwoju materii będącej przedmiotem uregulowań zawartych w rozporządzeniu nr 1151/2012 – nie zakazano wyraźnie możliwości rejestracji objętych rozporządzeniem produktów rolnych i środków spożywczych jedynie na poziomie krajowym. Nie zakazano również możliwości otrzymania konkretnej ochrony na terytorium państwa członkowskiego, gdy spór jest prowadzony między miejscowymi producentami tego samego produktu rolnego, w odniesieniu do oznaczenia geograficznego zarejestrowanego wyłącznie na poziomie krajowym, gdy podnoszone naruszenia miały miejsce wyłącznie na terytorium wspomnianego państwa członkowskiego.
- 20 Sąd odsyłający wskazuje, że z jednej strony w prawie Unii brakuje wyraźnych uregulowań dotyczących możliwości równoległej rejestracji krajowej i

wynikającej z niej ochrony wyłącznie na terytorium państwa członkowskiego rejestrującego oznaczenie geograficzne dla produktów rolnych i środków spożywczych. Argument na poparcie tego wniosku Wyrchowen kasacionen syd wywodzi z okoliczności, że art. 9 rozporządzenia nr 1151/2012 nie wyłącza wyraźnie krajowej rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych produktów rolnych i środków spożywczych objętych zakresem stosowania wspomnianego rozporządzenia. Z drugiej jednak strony przepis ten, interpretowany w związku z motywami 15 i 24 tego rozporządzenia, prowadzi do wniosku, że nie dopuszcza się krajowych uregulowań dotyczących ochrony na poziomie krajowym – poza wypadkami tymczasowej ochrony, przewidzianymi w rozpatrywanym przepisie.

- 21 Z tego względu Wyrchowen kasacionen syd jest zdania, że niezbędne jest dokonanie wykładni art. 9 rozporządzenia nr 1151/2012, przy uwzględnieniu oceny, czy określony w tym rozporządzeniu tryb ochrony wyłącza możliwość udzielenia krajowej ochrony na podstawie ZMGO, w wypadkach gdy objęte zakresem stosowania tego rozporządzenia oznaczenia geograficzne produktów rolnych i środków spożywczych są zarejestrowane jedynie na terytorium Republiki Bułgarii w trybie ZMGO i żąda się udzielenia ochrony w odniesieniu do podmiotu naruszającego pochodzącego z tego samego państwa członkowskiego, który posługuje się nazwą podobną do zarejestrowanego oznaczenia geograficznego.